

OBS! TEXTEN ÄR PRELIMINÄR OCH GODKÄNNES SLUTGILTIGT VID CENTRALSTYRELSENS MÖTE 4.5.2018.

Överskultsättning och betalningsstörningar i Finland

Finländarna lägger allt mer pengar på konsumtion. Enligt Statistikcentralen ökade hushållens konsumtionsutgifter med drygt 5 procent under perioden 2012–2016. Finländarnas disponibla inkomster har ändå inte ökat i samma takt som utgifterna och många väljer att ta kreditlån för att få ekonomin att gå ihop. I slutet av år 2017 uppgick hushållens konsumtionskrediter till sammanlagt 15,2 miljarder euro (Finlands Bank, 2017). Drygt 374 100 personer hade en betalningsstörning, majoriteten av dem var personer i åldern 25 till 34 år. Antalet anmärkningar i registret för betalningsstörningar uppgick till sammanlagt 1 649 400.

En person kan ha i genomsnitt uppemot 15 anmärkningar i kreditregistret, vilket många gånger beror på att den skuldsatta har försökt täcka gamla skulder med nya lån. (Suomen Asiakastieto, 2017)
Slutresultatet blir att personen har flera skulder hos olika borgenärer.

I dag är det tämligen enkelt att skuldsätta sig med snabblån, delbetalningar, kontolimitter och kreditkort. Fler och fler ser ett lättillgängligt lån som en snabb utväg, utan att ägna bruttokostnaden eller återbetalningen en tanke. Situationen blir inte heller bättre av att marknadsföringen av lån och krediter har blivit allt aggressivare.

Utmaningen ligger inte endast i att vår konsumtion ökar snabbare än våra inkomster, eller i att möjligheterna att få lån har ökat. I Finland råder det en kultur där vi inte öppet talar om pengar, speciellt inte om vi ligger i riskzonen för att drabbas av ekonomiska svårigheter. ”Jag har inte råd” eller ”jag behöver hjälp med att ordna upp min ekonomi”, kan vara ord som är svåra att uttala högt eller att ens medge för sig själv.

Överskultsättning är en utmaning som inte kan lösas över en natt och som kräver åtgärder på flera olika plan. Marthaförbundet vill framhålla vikten av ekonomifostran och den öppna dialogen kring ekonomiska utmaningar. Tillsammans borde vi arbeta för ett samhälle där det är lätt att tala om ekonomiska problem och be om hjälp. Det förebyggande arbetet borde påbörjas och stöd sättas in långt tidigare, innan den skuldsatta sitter med en eller flera anmärkningar i kreditupplysningsregistret.

Som konsumenter behöver vi kunskap för att kunna sköta vår privatekonomi. Därför borde undervisningen i vardagsekonomi och antalet undervisningstimmar i läroplanen ses över. I dag fastställer inte läroplanen exakt hur många timmar som ska läggas på undervisningen i huslig ekonomi. Det betyder att elever i vissa skolor kan hamna i en klart sämre ställning än övriga elever på grund av att antalet undervisningstimmar i huslig ekonomi hålls på en lägre nivå. Därtill borde diskussionen om ekonomiska problem bli mera konkret och lösningsorienterad.

Uttalande till vårmötet i Åbo den 5 maj 2018

Finlands svenska Marthaförbund rf

Marthaförbundet efterlyser nya lösningar för den växande överskuldsättningen. Vi kräver att reklam för snabblån och dylika tjänster ytterligare regleras. Vidare kräver vi att det förebyggande arbetet stärks i skolundervisningen, ekonomirådgivningen och skuldrådgivningen. Det är viktigt att föra ut information om hur man identifierar en situation där man riskerar att hamna i ekonomiskt trångmål samt hur man tar sig ur densamma. Samhället behöver stödja den skuldsatta samt skapa en attitydförändring och det görs bäst genom att dela kunskap, alla tillsammans.

Åbo lördagen den 5 maj 2018

Finlands svenska Marthaförbund rf

Andrea Hasselblatt
Förbundsordförande

Annika Jansson
Verksamhetsledare